

РЕЦЕНЗИЯ

от д.п.н. Пламен Радев Иванов, професор в Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен "доктор"

в област на висше образование 1. Педагогически науки;
професионално направление 1.2. Теория на възпитанието и дидактиката;

докторска програма „Образователен мениджмънт”

Автор: Найдено Стоянов Косев

Тема: Модел на управление на образователните услуги на общинско ниво в предучилищното образование

Научен ръководител: проф. д-р Наталия Витанова

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № РД-16-097 от 26. 05. 2017.г. на Ректора на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски" (ШУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Модел на управление на образователните услуги на общинско ниво в предучилищното образование” за придобиване на образователната и научна степен “доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1. 2. Теория на възпитанието и дидактика, докторска програма „Образователен мениджмънт”. Автор на дисертационния труд е Найдено Стоянов Косев – редовен докторант към катедра „Педагогика и управление на образованието” с научен ръководител проф. д-р Наталия Витанова от Шуменския университет „Епископ Константин Преславски". Отчислен е от редовната докторантура с право на защита

Представеният от комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл. 26 Правилника за развитие на академичния състав на ШУ. Той включва следните документи:

1. молба за разкриване процедура за защита на дисертацията;
2. минимум 3 екземпляра от дисертационния труд на хартиен носител и 5 на електронен, заедно с придружаващите приложения;
3. справка за приносните моменти;
4. най-малко 15 бр. автореферати на хартиен носител и 1 на електронен;
5. автобиография;

6. списък на публикациите по темата на дисертационния труд и други публикации;
7. протоколи от положените изпити от индивидуалния учебен план;
8. протокол от заседанието на съвета на първичното звено (обучаващата катедра) от предварителното обсъждане на дисертационния труд.

Докторантът е приложил 5 публикации.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Найден Стоянов Косев е роден на 11. 04. 1960 г. в София. Средното си образование е завършил е ТМТ „Христо Ботев” – Шумен. Висше образование придобива във Висш педагогически институт – Шумен. Докторантското си обучение е провел в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски” – катедра „Педагогика и управление на образованието“ Автор е на публикации в периодичния печат, сборници от научни конференции и годишник на ШУ. . Владее руски език. От 9. 11. 2015 е зам. кмет на община Шумен по „Образование и култура”

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Известно е, че образователният мениджмънт е с интегративен характер и обхваща елементи от основополагащи науки в областта на образованието, икономиката, политиката, социологията. От гледна точка на този мениджмънт, изследването на всяка област от обширното му научно поле е добре дошла за създаване и допълване на теоретични обобщения и предписания за практиката в посока на различни стратегии и компетентности. От друга страна, темата на дисертацията отговаря на реален проблем на средно ниво в управлението на предучилищното образование.

4. Познаване на проблема

Още с въвеждане на Закона за предучилищното и училищно образование, местните органи за управление на образованието и директорите на училища и детски градини се сблъскаха със сериозни проблеми, произтичащи от паралелното протичане на административната реформа към автономия на различни нива. Актуалността, полезността и значимостта на дисертационния труд се изразява в необходимостта да бъдат описани и проследени адекватните образователни политики, съобразно спецификата на отделните самоуправляващи се общности, свързана със социално-икономическите и демографски особености на региона, инфраструктурното развитие, административното устройство, финансовата стабилност, както и моделите на управление за постигне качествени резултати в предучилищното и училищното образование. .

5. Подходи и методика на изследването

Дисертационното изследване се основава на три подхода: системен, аксиологически и социално-аналитичен.

В изследването са обособени две основни групи самостоятелни методи:

1. Методи за набиране на емпирични данни: анкетен метод и експертна оценка.
2. Методи за анализ на данни: теоретичен анализ, анализ на нормативно-правни документи, статистическа обработка.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, изводи, препоръки, заключение, списък с използваната литература и пет приложения. Обемът на основната част на дисертационния труд е 239 страници, а на приложенията 43 страници. Обектът, предмета и целта на дисертационния труд са формулирани правилно.

За да не повтарям накратко съдържанието на дисертационния труд, ще отбележа следните негови дименсии със съответните бележки от моя гледна точка. Предварително отбелязвам, че бележките ми са конструктивни и тяхната цел е да завишат нивото на теоретична рефлексия на дисертанта.

Уводът на дисертационния труд е структуриран съобразно изискванията за такъв вид дискурс. По него имам следните бележки. Образованието би трябвало да се дефинира откъм статуса му в два аспекта: в правния свят (ЗПУО) и в езика на педагогиката. Откъм втория аспект има много по-актуални и по-верни дефиниции. Не е ясно защо в първата дадена дефиниция за образованието фигурира думата „организъм”. Същото важи и за категорията „образователна услуга”, където са дадени дефиниции от 1977 и 1999 г. Добре би било **образователните услуги** да са разбирани като предлагани от образователните институции (организации) различни форми, съдържания и дейности за реализация на различни видове образователни продукти, чрез които се отговаря на нуждите на пазара в зависимост от вида и степента на образователната институция и се взаимодейства с потребителите. Не е много ясно какво предствляват и какъв смисъл се влага в съчетанието „*вътрешни фактори на заобикалящата среда*” при дефинирането на хипотезата. В дефинирането на модела за управление на образователните услуги в предучилищното образование е въведена синтагмата „предучилищна образователна система”, която е nonsens в контекста на ЗПУО.

Първа глава е „Предучилищното образование в контекста на съвременната образователна парадигма”. Според мен историческият преглед на теорията и практиката в предучилищното образование би трябвало да е в отделна глава. Същото важи и за предучилищното

образование в световната образователна практика. Що се отнася до същността на изложението в първа глава, то би могло да се допълни със следните абзаци. Освен виждането за образователната цел според Д. Гюров (2006), тук вече е необходимо да се интерпретират накратко и целите на предучилищното и училищното образование в ЗПУО. Заглавието на главата апелира към съвременната образователна парадигма, но тя липсва в избора и обясненията на автора. Не е показана и спецификата на образователната услуга в детската градина като институция.

Втора глава е „Емпирично изследване на образователните услуги в предучилищното образование”. Нямам особени бележки към нея.

Трета глава е „Проект на практико-приложен модел за управление на образователните услуги на общинско ниво в предучилищното образование”. Елементите на модела отговарят на възможностите за неговото използване.

Изводите и препоръките са конкретни и изведени от резултатите на дисертационното изследване.

Списъкът на използваната литература и научни източници съдържа всички използвани и цитирани източници, описани по азбучен ред и класифицирани по вид източник. Използваната литература обаче е твърде остаряла и би трябвало да се допълни със съвременни източници.

Научната разработка на автора е със следните характеристики:

- специфична актуалност, важност, значимост за съответната област, относителна пълнота;
- налице е определена цялостна концепция;
- спазен е балансът между теоретична и емпирична части;
- решени са задачи и се набелязват подходи за решаване на проблеми със съществено значение за управление на образованието на общинско ниво;
- изводите са аргументирани емпирично.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

От съдържанието на дисертационната разработка са изведени 4 приноса. Те са конкретни и са в контекстуалната реалност на функциониране на училищата и детските градини. Приносите потвърждават значимостта на дисертационния труд

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите са по темата на дисертацията. Те са без съавторство и са представителни за исканата образователна и научна степен..

9. Лично участие на докторант

Докторантът е написала текста еднолично и самостоятелно със спазване на утвърдените се изисквания за такъв тип научни разработки. Резултатите и изводите са лично достойние и заслуга на автора.

10. Автореферат

Авторефератът достоверно възпроизвежда съдържанието на труда.

11. Критични забележки и препоръки

Като обща преценка бих казал, че интуицията, емпиричното изследване и опита на дисертанта са му дали възможност да излезе от баналностите на историческите презентации и не твърде адекватните от съвременна гледна точка теоретични построения в поостарелите литературни източници.

12. Лични впечатления

Не познавам докторанта и нямам впечатления от неговата работа по създаване на дисертационното изследване.

13. Въпроси към докторанта

Въпрос № 1. Съществува едно гласно или негласно мнение, че най-добрият механизъм за управление на образованието е някъде по-средата между централизацията и децентрализацията. Съгласен ли е, или не докторантът с това мнение?

Въпрос № 2. Има ли разлика между предложения модел и реалната система за управление на предучилищното образование на ниво община Шумен?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни и приложни резултати, които представляват определен принос* и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник за развитие на академичния състав на ШУ „Епископ Константин Преславски“. Дисертационният труд показва, че докторантът **притежава** теоретични знания

и професионални умения по научната специалност „Образователен мениджмънт”, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат и научни публикации, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен “доктор”** на Найдено Стоянов Косев в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Теория на възпитанието и дидактика, докторска програма „Образователен мениджмънт”.

20. 06. 2017 г.

Рецензент:
/проф. д.п.н. Пламен Радев Иванов /